

DÜSEVNI LISZT

Mészecsne verszke novine.

Vu iméni přékmurszke evang. sinyorije reditel
i vödávník: **FLISZÁR JÁNOS**, Murska Sobota.

Rokopiszi sze morejo v Puconce posilati.
Csek racsuna st. 13,586; imé „Düsevni liszt“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönsztvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejpłacšilo
gorivzeme vszákí evang. dühovnik i vucsitel.

Szlobodna rêcs.

„... Rêcs Bo'za je nej zvézana.“
(II. Timoth. 2, 9.)

Vu tekáji vrêmenov sze znôvics ino znôvics poszvedocsi zgorányá apostolszka rêcs, stera nazvesztsáva, ka je rêcs nasega Bogá nej zvézana . . . Pa kelikokrat je prislo takse vrêmen, stero bi rado zvézalo, z'ézgaló, fundalo rêcs Bo'zo! . . . Kelikokrat szo sztanoli lüdjé, steri szo steli med mocsne zelezne kapcse sztisznóti knigo Rêcsi, Biblijo! . . . Ino dneszdén tüdi naprêsztánejo „znánci“, „kritikárje“, i radi bi pokopali rêcs Bo'zo . . . Ali rêcs Goszpodnova je taksa, liki dávní cajtov Sámson: vsza vezala dolisztrga z-szébe!

„Rêcs Bo'za je nej zvézana . . .“ nyéna vrêdnoszt i isztina neviszi od premenyávanya sztotin lét. Cslovecsa znánoszt, zemelszka módroszt sze premenyáva, preobrné z-premenyávanyom vrêmenov. Kelikokrat sze zgodí, ka ona zemelszka isztina, na stero edna vrszt malonê priszéga, od dna do dna bláznoszt posztáne, stero zaszmeháva otrok nôve vrszti! Lüdi znánoszt sze szkáze i — obsztara, k-vrêmeni je prikapsena . . . szpuni sze nad nyóv tüdi premínyenoszti trdi zákon! Ali rêcs Bo'za je vecsna, vszákomi vrêmeni radoszti glász bode evangelium!

Rêcs je niti nej k-meszti zvézana. Taksa je, liki szíjajócse szunce . . . preszvêti eden cêli szvét. Csi eden národ nevzeme notri rêcs Bo'zo, Rêcs daleide, i

goripoiscse drúge národe . . . ali jaj onomi lüdsztvi, stero zavr'ze rêcs Goszpodnovo, ár-mentüvanya nemogôcsno veszne ono, i blázeni je on národ, steri prizdigne szvojo glavo na nebeszki glász, ár sze nõví, znôvics porodí po vekivecsnoj Rêcsi..

„Rêcs Bo'za je nej zvézana . . .“ Neviszi od oszob. Peter, Pavel i ovi apostolje szo lehko szpômri . . . i vszi oni, steri vezdaj predgajo rêcs Goszpodnovo — lehko szpomerjéjo . . . ali Rêcs 'zivé, osztáne i obláda têda tüdi! I csi szo na zádnye vszi szpomri i odisli, steri kak Herodes na vteleszene Rêcsi, na obdr'zitelá Krisztusa 'zitek terejo, té sze szká'ze Goszpôd, obládajócsi král, vekivecsen Krisztus z-tém osztrim mecsom: z-Recsjov, stera 'z-nyegovi vüszthája! . . . Nepozábi rêcs: Krisztus 'zivé, nemêmo dvojnoszt tak vu obládnosztí evangelioma! . . .

Csi bi sze vesz szvét protivio,
I na nász z-besznočov tr'o,
Bôg nas bi nam na pomôcs bio,
I nyega bi vküpesztr'o.
Naj szí sze grozí,
Nász nepogrozí,
Szvêta poglavník;
Jezus je obládník:
Z-ednov recsjov ga pobíje.

Bogásztvo! Gda je egiptomszki krao Saladin vmérao, zapovedao je, naj eden falat plátna na ednom scsápi neszéjo vdiljek po vársi i vökricsijo: „Tò je vsze, ka Saladin, te velki krao z-szebom vzeme z-etoga szvétá, vsze drúgo eti more niháti.“

Luther Márton nôvoga vrê- mena prorok.

Za velkoga právimo onoga csloveka, steri millione obláda, véksi je od toga, kí szam szebé obláda; za vítéznoga csesztijo onoga bojnika, steri vu boji szrdcsno zôcsi sztáne szmrti, od toga je véksi on vítész, steri vu dühovnom boji pela naprê národe, ár sze cslovecsansztva sors vu dühovnoga zítka, vu zevcsenoszti, vu preszvetsenya boji pripela k'zelnomi cili. Dika obvzeme onoga, kí szilnikov, krvi'zelcov lance csi bár z-krvnov reberíciov szpolámle i doj sztepé z-národov rôk, ali nájakse díke je vrêden on vítész, steri vu bránenyi cslovecsi jusov, pravice i szlobodscsine, brezi zvônésnye szile i krvi prelévanya, obládnosz szprávi.

Reformácia je bila on otávni dühovni boj, vu sterom je szvekloszt, pravica në 'z-ro'zjá, nego z-preszvetsenya i pravice mocsjôv prisla na obládnosz. On mô'z pa, z-steroga iménom je prigode tó edno náznamenitése delo, tó je tó verepoprávlanye, reformácia vküp prikapseno, sze je vu tom táli viziko vöpozdigno med szvéta prigode timi návéksimi, ka sze je në trô viziko, në sze je 'zelo viziko pozdignoti, on je szamo bo'ze pravice skér miszlo bidti, ná në on, nego bo'za szvetloszt sze pozdigáva viziko i preszvêti cêlo zemlô. Tó delo je posztavilo toga mô'za, dr. Luther Mártona za nôvoga vrê-

mena návéksega proroka, tó je doprineszlo, ka je reformácia nôvoga vrêmena z-isztinom proccsno csinênye bilô.

Vu punoszti vrêmena sze je nazvesztsávála od pogansztva oszlobodjênya eta szvéta rêcs: „Bôg je düh, kí ga molijo, vu dühi i isztini ga májo moliti.“ 'Zalosztno mámo vadlúvati, ka sze je vu szrêdnyem hipi vu krsztsanov dühoven 'zitek z-krsztsanszke szv. materé cêrkví ocšivesznm podpêranjem nazá povrnolo pogansztvo, próti steromi szo sze 'ze sztároga zákona proroci bojúvali. Za bolvana je dr'záno oltára szvesztvo, stero szo kak Bogá molili i csüdni nászhaj od nyega csakali.

„Lübêzen 'zelém jasz i në aldüvanye, Bogá szpoznanye bole i në gorécsi áldov“, je velo Bôg po proroki, ali Jezusa vadlúványe, steroga jedina zapoved, glavni návuk je lübêzen Bôga i blíznyega, szo zavigli i meszto práve csészti Bo'ze z-précimbov okincsane ceremonie odprávlali i nasztavili.

„Povrnte sze, i prinásajte k-povrnênyi priszpodoben szád“, tó je bila pri krsztsansztva naprêpriprávlanyi vodna rêcs, ali po sztotinaj vrêmení szo jo premênili vu 'zítki i presztavili na eto: bogatúj Rim i zaniháj sze z-cêla na nyega, on sze bode szkrbo za düse tvoje zvelicsanye, na trstvo szo posztavili grêhov odpúsztsanye, Bo'zo hízo szo vcsinili na „razbojnikov jamo“.

„Leszice lúknye, nebeszke ftice gnêzda májo, ali cslovecsi Szin nema, kama bi szí glavô

„Trdi grád . . .“

Poszlovecso: JUVENTUS.

— Nadaljávanye. —

V.

Nazáj k dômi.

'Ze na drúgi dén sze je napôtilo sztô szoldákov v Bakony. Jo'zef caszar je gotov bio prepraviti 'zivánszko gnêzdo, dao je szoldáke, naj krajino oszlobodijo od betyárov. Pa tüdi nyegovoj práznój kincsnici szo jáko potrêbni bili oni kincsi, od steri je Peter z táksov velkov csüdiv gúcsao.

Zdá je vido Peter, kak je kratsisa pô't v seregi, liki szamomi. Tak na kônyi szo pár dni prisli do Dune i do kraja Bakonszke gôcsse, od tecz szo peski sli naprej. Meo je delo Peter, dokecs je najso drêvo, na stero je znamênye djao,

gda je vösztôpo z toga velkoga tilosa. Ali itak je najso tiszto búkev. Közsa nyê je v ednom meszti doli bila vcsesznyena i obri toga je eden kríz bio vrêzani.

Peter je zdâ vecs në znao za glád, ár szo povôli meli szebov jeszti i piti. Do puná szo do gráda prisli. Dnévi szo nyim pomali tekli. Gori na drevji szo sze mogli dr'zati i zapoved je bila, ka ni edno glasznô rêcs neszmijo gúcsati.

Pomali je szfálio kiflin mészeca. Te szo sze doliszpúsztili z drevja, kak kaksí velki fticsí i kre onoga máloga potoka szo sli, steri je prêk po peovnici teko. Gda szo v pèvnico prisli, szkale poszvêt je velke vrsáje szrebra i zláta poszvêto. Pálffy grof bi volô meo nájprle té kincs v gvüšno meszto szpraviti, ali Peter je në popúszto. V kmici nyim je trbelo notrisztôpiti v indasnyi sztúdenec i tam csakati, jeli sze ge-

nagno“, „Moje králevstvo je nê z-etoga szvêta“, je pravo Odkŭpítel, ki je za szvojega országa obládnoszt z-trnya szpleteno korôno mogao nosziti. On mô'z, ki szebé za Krisztusovoga namsztnika právi eti na zemli, je szvêta politicsni poglavár, kralôv král, zemelszki imány zmo'zen lasztnik 'zelo bidti, trovríkno zláto korôno noszi, précimbno, szveklo 'zivé, nyega cil je zemelszka zmo'znoszt i nê vu Krisztusa dŭhi szlŭzba.

Peter apostol etak píse k-dŭhovnim pasztérom: „Pászte med vami bodôcse bo'ze ovcé, szkrb méte na nyé, nê z-prisziljenyom, nego z-dobre vôle, nê za gnŭszni dobícskov volo, nego z-dobrov náklonosztjov i túdi nê goszpodŭvajôcsi nad szprávicsem, nego példo kázajôcs csrêdi vasoj. — I csi szo bár etoga opomenitela — posztavili za prvoga pápo, dônok je pa náimre vu szrêdnyem vrêmeni cerkvi dela glaven tál nê bio dŭs osznávlanye, k-Krisztusi pelanye, nego obernyi szilno goszpodŭvanye. Na tó sze jáko glihajo Ezekiel proroka ete recsí: „I povêdana je Goszpodna rêcs k meni: Szin cslovecsi, prorokŭj od izraelszki pasztérov, prorokŭj i ercsi nyim: Tak právi Goszpodin Bôg: Jaj bode vam, izraela pasztérje, kí szamo szebé paszété! Ali pa nê ovcé more pászti te pasztèr? Mlêko szte po'zivali, zvunov szte sze oblekávali, te túcsne szte vmôrili, ali csrêdo szte nê paszli, — te szlabe szte nê podpérali, betêzni szte nê vrácsili, oranyeni szte nê zavézali, te pregnáne szte nê nazâ prignali i ti zgŭbleni szte nê poizskali gori, nego trdno i neszmileno szte kralŭvali nad nyimi.“

„Dŭh vsze szpreglédne, escse i globocsino Bogá“, je pravo 'zive vere glaszitel, po veri szpravicsanya návuka navdŭseni Pavel apostol; mrtve vere, pizskovrobsztva zavŭpniki szo pa porobili csloveka dŭse nájvisiso plemenitoszt, nájszvetêsi jus, nájjakso kincsnoszt, naprêidenya gŭbnoszt i premislávanya szlobodscsino. Ogvŭsanye, vero, oszobno sfímanye, dŭsnavêszte je pred naprê idényem zadr'závajôcsov i zasztávlajôcsov cérkevne oblászti i zmo'znoszt verigami zadŭseno.

„Vu szlobodscsini, na stero nász je Krisztus oszlôbodo, sztojte i nedájte sze pá vu járem szlŭzbe prézti“. Apostola ete recsí szveklo glászijo, ka je krsztsansztvo dŭhovne szlobodscsine vadlŭvanye, meszto steroga szo je na kmice, na mládoletnoga vodjenja pôt nazâ porinoli, steroga vodna rêcs je grátala ta szlêpa pokornoszt i nászhaj dŭhovno robsztvo.

Bo'zo visisoszt je vu cérkvi vszepovszédik cslovecsa oblászt k-szebi potêgnola, stera sze je na sztrahsnoga bolvana pozdignola na zemli. Toga bolvana oblászt je pa záto nateliko narászla, ka je pred lŭdmí szkrita i doj zaprta bila Biblia.

* * *

Prislo je znôva porodjênya (renaissance) vrêmen i na szvetszka dugoványa, lŭdi sze szlihsécsi del gledôcs szo sze ôdprle szvêta ocsi, na pamet sze je vzelo, ka tiszto, stero za bo-

ne velka vêdra na trikrátŭni tri „kuvik“ glász.

Genola sze je bogme. Seszt-seszt ji je sztôpilo v-vêdro i tak szo sze pelali gori v grád. Ta verna 'Zofika i Loki János szta 'ze dobro naprê szkrb mela na tó, naj té kuvik ni eden betyár necsŭje. 'Zofika je v znotrêsnym, Loki János pa v zvŭnêsnym grádi bodôcsim zmêso opium v jelo, od steroga szo 'ziványje globoko zászpali. Z-toga globokoga szna szo sze niti té nê prebŭdili, gda szo je vkŭperzvêzane dolipŭscsali v-vêdri. Grád szo pa gorivŭzgali.

Gda szo nazádnye Peter, János, 'Zofika i Pálffy sztôpili v vêdro, 'Zofika je etak právla: — Na méne csákajo mama domá. Domô mo sla, ali neporŭsi sze na méne cerkev, gda v nyô sztôpim molit? — i csákajôcs je glédala na Jánosa.

Peter nyê je odgôvoro: — Idi z mérom, Goszpodin Bôg odpŭszti grêh 'zalŭvajôcsim.

— Znam, Goszpodin Bôg odpŭszti, ali lŭdjé . . .

Peter je zgŭbo potrplivoszt:

— Pascsimo sze! Naj prvle more krŭh pecsti Sáríka szvojemi mo'zê. Jánosi je niksá velka toplôcsa priletêla v szrdcé:

— Lŭbléna, dobra 'zena moja!

'Zofika sze je sztrôszila. Szvekle, csarne ocsi — szí je zoszágano zdignola na Jánosa i gori je szkricsala:

— 'Zeno máte?!

János je na tiho „ja“ kumno z glavôv.

— Nê szem znála — zdêhnola szí je vcá-gajôcs 'Zofika — csákajo me domá mama . . . Zopszton mê csákajo . . . — hitro sze je tak csŭtila, ka sze nigdár nede mogla ocsiszti od kapetánovoga obimanya, csi János osztáne od nyé. Edino bi tak bila mogôcsa pozábiti vsze groznosztí, csi bi sze na nyegve mo'zke plécsa

'zicsno imenŭjejo, je vsze zvodno vidŕnye, okincsani zvŕnŕsnyŭ lŭcs, hamisna szvekloszt, stera szebicsnoszt i nadŭhtoszt zakriva. Napádanye, sála, pogovárjanye zácsa cérkev i nyé násztavo doszegŭvati: pred vnŕgimi lŭdmŭ v-práh zácsajo kapati indasnye zmo'zoszt i 'znyimi vréd szrédnyi vrŕmenov jákoszt zgŭbiti zácsa vrédnoszt szvojo i doj zácsa sztepati dŭs kmicsen járem. Ali od blŕdnosztŭi obtŕzene dŭse nevidŭjo, nepremislávajo szi, zadovolŭjo sze z-tém, csi nyim cérkev z-lehkim tálom ogvŭsa dŭs zvelicsanye, hitŭjo k-bucs glaszitelom i za pŕenze szi kŭpŭjejo grŕhov odpŭsztsanye. Té kŕp pa popolnoga vcsini tŕ, ka rávno tak, kak pri pogansztva porŭsenŭi sze je prorok proroki, zdá pa pop popi v-ocsi szmehao.

* * *

Tak je glédao vŕ szvŕt, gda je Bo'zi dŭh vu XVI.-te sztotine zacsetki bolvana podérájŕcsega i nŕvi oltár zidájŕcsega proroka zbŭdo. Bŕg je pá vŕ vtégno szvojo rokŕ, navdŕhno je ednoga mo'za vŭszta, govorécsi: „Mojo rŕcs ti dam na vŭszta tvoja. Dnesz te, dén ete ober národov i ober országov posztávŭm, tebé zravnam da plevés, trŕbis, rŭsis, zidas i szadis.“ Oni vdárci klepácsa, z-sterimi je Luther Márton v-1517.-toga leta oktobra 31-ti dén 95 djátek (pravŭc) goriprebŭo, szo 'ze bolvana zácsali dŭnkati, vu Worms várasi na orszacsom gyŭlŕsi pa vŕpovédana rŕcs, pŕleg stere nyegovo dŭsnovŕsz

rŕcs bo'za dr'zi, prŕti sterŭj on nemre i nescse csiniti, je vu csloveka szrdci, od znŕtra vu dŭhi zácsala zidati nŕvi oltár pravicsnomi Bŕgi. Porŭso je oblászt ti hamisni zmo'zni, ali nŕ je ŕdpro dranfanya razbojniksztva vrát, nego gori je posztavo to právo oblászt, rŕcs bo'zo, v-rŕke je dao Bible zmo'zoszt lŭdém. Odvŕzao je národ cslovecsanszki od vrédnoszt szlŭ'zécsi csinŕny szilnosztŭi, ali mesztŭ tŕ je dao vu veri ono znŕtrŕsnyŭ mŕcs, vu szrdcá je polo'zo ono právdo, stera na grŭntŭi szlobodscsine pocimpra i posztávi gori te práve jákosztŭi 'zŭtek.

Reformácia je nazá dála csloveki po szrédnyega vrŕmena cŕkvi zmantráno nyegovo szrdcé, da náj nyé lŭbéznosztŭi Bŕgi poszvetŭi: nazá nyemi je dála nyegovo z-lancom zavézano i z-kmicov obtŕzeno pamŕt, da szpozna bo'zi, csŭd pŭn szvŕt, nyega szkrovnosztŭi, i tak z-odprŕtŭimi lasznimi ocsámi gléda, cseszti, mŭli Bogá i szpunyáva nyegove zapŕvedŭi: „Podvr'zte szi zemlŕ vu szvojo oblászt“. Záto právi Carlyle tŭdi vu „Vitŕzni“ imenŭvane knige pŭszávi, reformácŭo za nájznamenŭsŭo prigodo, Luthera na Wormskom gyŭlŕsi szkázano znásanye Europe moderne prigode za návŕkse csinŕnye i za zacsetek cŕle nŕve civilizácŭe. „Csi bi Luther v-tom megnyeni — právi nadale — nacsŭi csinio, vsze bi sze nacsŭi osznŕvilo! Ár je cŕla Europa gŭcsala zdá k-nyemi i pŭtala od nyega: vszigdár ní'ze, i ní'ze sze naj pográ'zd'zam vu la'zlivoszt, vu gnŭl-

lehko naszlonŭla i csi bi jánosa lŕpi obráz bio pred nyŕv. Zgŭbila je nyega, zgŭbila je tŭdi volŕ k nŕvomi 'zitki i hitro je doliszkocsŭla v-globocsino, stera je od gráda sztŕ kláftrov ní'ze bila.

Loki János sze je sztrŕszo i szkuzé szo ga pobŭle . . . Prevecŭ je 'zalŭvao tŕ v szmrŭt bí'zecsŭo . . .

Pállfy Gy. je vkŭper dao szpakivati z-caszarszkimi szoldákmi kincse. Peter i János szta tŕ 'ze nŕ csakala. Szlobŕd szta vzelá i napŕtŭla szta sze domŕ. Nŭti szta edno prgiscŭo zláta nŕ scsela vzŕti:

— Zaká bi nama tŕ bilo, milosztŭiven Goszpŕd? Pávra szva, szamo bi nevolŭo prineszlo tŕ na náj. Zakŭj volŭo szva hodŭla, tŕ neszéva, meli mo znŕva cérkev.

Kak je tŕ, ka gda cslovek proti dŕmi ide,

nŕga sze nyemi tak pascsi, ali vrŕmen pomali tecsé?

Nasŭva pŕtnika szta sze tŭdi nŕ mogla vcsakati konca pŕti.

Gda szta na pamŕt vzelá mále, bŕle kucŭice szvoje vŕszŭi, klompájŕcse, 'zmetne csizme szta na bŕ'zanye vzelá, tak szta pribŕ'zala na szvoje dvoriscse.

Loki Jánosi sze je 'zena na sinyek obŕszŭla: Jaj Jancŭi, dŭsa moja, szamo ka szi 'ze ednŕk domá, kiszilákove kolácsice mo kŭhala za vecsŕrjo.

Nagy Peti-i je pa eden málicski pojbcŭi zgrabŭo za bajuszŭi:

— Pappa . . . pap-pa . . .

I tá rŕcs je tak szgrŕvala toga velkoga csloveka szrdcé.

V nedelo je 'ze na cŕkvene dveri dao pre-

bo, vu gnúszno prekléto szmrt, ali pa bár prék po kaksojsté mantri naj doli szébe sztepém one la'zi, ozdrávím i du'ze 'zivém?" Luther je meo batrivnoszt vöpovedati prisesztne bögse bodôcsnoszti récs: 'zivi du'ze po bo'zój récsi navdehnyena dűsnavészt, po evangelioma o'zivávajôcsem dűhi práva szlobodscsina. Tô je proroka récs bila, ár je jo z-'zitka knig szam 'zitka Goszpôd dao nyemi na vűszta, pod stere obhodom sze je eden nŏvi szvét porôdo, sztanovitoszti, práve 'zive vere i dűhovne szlobodscsine szvét.

V-1929-tom leti je 412 lét preminolo, ka sze je reformátia zacsnola. Vu tekôcse i po szvetovne bojne vrêmeni sze je národ cslovecsanszki od evangelioma nikeliko vkraj obrno, ka naj povrêmeni sze nazâ k-nyemi povrné, szo potrêbni táksi mô'zje, krepkoga dűha prorocke, kakse szamo evangelioma dűh znâ gájiti. Tô bode z-isztinom reformácie právi velki szvétek, csi evangelioma dűh obhodi vszákoga protestánusa dűso, csi de evangelioma dűh ládao vu vszákoga protestánusa szrdci, teda csi bár, kak máli sereg — obcsútimo, ka „Trdi grád je nas Bög zmo'zni“, steri varje szvoj sereg pobo'zni i obláda brezi prelévanya krvi. Fliszár János.

Rasztécse previdênye.

„Gda szo mi deca 16—20 lét sztari bili, szo vecs znali, liki jasz“ — pravo je eden sztarovicsen polodelavec. — „Vu stiridvajszet lét sztaroszti szvoje szo rávno telko znali, liki jasz; okôli treszetoga leta szo 'ze poszlűhnoli tűdi, ka szem pravo; vu pêtteszetí lét sztaroszti szvoje szo me 'ze za tanács tűdi pitali. I zdi sze mi, csi stirideszét lét sztari bodejo, previdijo té, ka te sztári tűdi nikâ razmi.“

biti Kázmér grof caszarszko pizsmo, ka sze dopűszti za vszigidár, dr'zánye bo'zi szlű'zb.

V cerkvi sze je navdűseno glászila Lutherova zmo'zna peszem: „Trdi grád je nas Bög zmo'zni . . .“

*

Dneszdén 'ze za mese dr'zijo tákse historije. Pa szta zaisztino bilá v-tom vrêmeni dvá batrivniva mo'zka, steriva szta do caszara sla za volo szvoje cêrkvi. Gde je dneszdén tá ocsákov verevrêloszt, molécsa dűsa, lűbézen do cêrkvi, vernošt k vadlűványi?

Med nami je jáko nega, szamo v-etaksi pripovêdkaj.

Pomali na nikoj idemo . . .

Gda sze dŏnok ednŏk zbűdimo?!

— Konec. —

Na reformátie szvétek.

Szvéti Bög, Ocsa nebeszki,
Szvétek ti szvetimo v-szrdci!
Hválo, díko ti szpêvamo
Za tak veliko szkrb tvojo,
Ka szí nam ôdpro vretino,
Gde dűhá tvojga pitvino
Vszi verni tvoji náidemo:
Vu dűsi sze otávimo.
Dika i csészť bojdi tebi!

Szin tvoj jedino rodjeni,
Nam je dao poszvét blázeni,
Steri je od lűdi szkriti
I jálno z-krvícov pokriti;
Ali tí szí, bo'za zmo'zoszt,
Zapovedao: naj bŏ szvekloszt
I pá je znŏva vu'zgáni,
Po tebi nam znŏva dáni!
Dika i csészť bojdi tebi!

Dűsni pasztérje szo szpáli,
Vernici v-kmici blŏdili,
Ali szvéti dűh je zbűdo,
I prineszao velko csűdo,
Odebráni gor' sztánejo,
Biblio naprej vzemejo,
Bo'ze pravice glászijo,
Blá'zensztvo nazvesztsávajo.
Dika i csészť bojdi tebi!

Szvéti hípi, velki hípi,
Vas szpŏmenek oh, kak lejpi,
'Zivé on vu nasem szrdci, —
Vu zahválnoszti cvetécsi,
Ki szte sze trűdili verno,
Za szvét' vere szlobodscsino.
Bo'za récs osztáne vszigidár,
Nemre preidti ona nígdar!
Dika csészť naj bode Bŏgi!

Naj sze vrejlo rászűrjáva —
I med nami nazvesztsáva
Rejcs Bo'za, i nyé pravica
Naj prezvejtí tűzna szrdca.
— Mir ino lűdi lűbéznoszt,
Eta lèpa dűsna jákoszt,
Na stero nasz vcsí biblia,
Eta szvéta Bo'za kniga,
Naj bŏ nas grád i mocsína!

— F. J. —

Luther kot šolski reformator in učitelj.

(Nadaljevanje.)

„Iz tega se razvidi, da je vzgoja otrok ena najvišjih nalog staršev. Vendar se najdejo starši, ki Bogu kaj čudno služijo s svojim obnašanjem; oni se sicer postijo, nosijo trda oblačila, storijo mnogo prostovoljno in iz pobožnosti, — toda poleg prave službe božje doma, t. j. otroke prav vzgojiti, grejo mirno mimo, ali pa ne držijo dosti na to. *Toda verjemi mi, da je mnogo bolj potrebno, da paziš in skrbiš, da otroke dobro vzgojiš, kakor da opravljaš molitve, obiskuješ cerkve in romaš in storiš mnogo obljub.*“ — „Zato je zelo in silno potrebno, da vsak oženjen bolje, globokejše in pridnejše gleda na dušo svojega otroka, kakor pa na meso, ki je od njega ustvarjeno, in da vsakdo svojega otroka ceni in smatra kot dragi, večni zaklad ki mu ga je Bog izročil v varstvo, da ga hudič, božen svet in slabo meso ne ugrabita in usmrta na duši.“ — Drugi zopet, ki svoje otroke pogubijo in pokvarijo, so tisti, ki jim dajejo slab vzgled v besedah in dejanjih. S tem zelo in težko grešijo starši. Zatorej moramo pred mladimi bolj previdni biti in ne vsega storiti in govoriti, kar si dovolimo, ko smo odrasli med seboj. Otrok, vsak človek je že itak nagnjeni bolj k slabomi kakor k dobremu; čemu ga potem še dražiti in navajati k slabemu? — So pa še tretji, taki starši, ki navajajo otroke, da začnejo „svet“ ljubiti. Malo je dandanes staršev, ki bi na blagor in srečo duše svojih otrok bolje gledali, kakor pa skrbeli za obleko, zunanost, bogastvo in prazno čast. To se ne pravi, za svet vzgojiti, kar je pregrešno. V današnjih časih najdemo malo takih staršev, ki bi za svoje otroke tako skrbeli, da bi si dobili take stvari, ki zadevajo Boga in blagor duše; namesto tega pa starši skrbijo za razveseljevanje, bogastvo in zunanjo čast otrok. To se pravi otroke tako vzgojiti, da ničesar drugega ne iščejo kakor veselice, čast, blago in nasilstvo.

Vzgojitelji naj tudi zavračajo samostansko ali menihovsko vzgojo. Anzelm je rekel: Mlad človek, ki je zaprt in se odvrča od ljudi, je podoben mlademu drevesu, ki bi moralo nositi sad, a je vsajeno v ozko, tesno posodo. Menihi so mladino tako vjeli, kakor se lovijo ptiči, ki

jih potem zaprejo v kletko, da ne vidijo ljudi, da jih ne slišijo in ne govorijo z njimi. To pa je za mladino nevarno. Zato se mora mladini dovoliti, da slišijo, vidijo in dobijo mnogokušenj, vendar tako, da se njih čast in dostojnost ohrani.

Kako težka je prava vzgoja! In vendar pelagamo na vse druge stvari večjo skrb kakor na vzgojo otrok. Tudi knezi in gospodje, meščani in oblasti ne gledajo zadosti na vzgojo. In tako manjka spredaj in zadaj. „*Da s krščanstvom tako slabo stoji, pride od tega, ker se nihče ne zavzame za otroke; ako hočete, da bo boljše, morate začeti pri otrokih!*“ Ako ne bi zakonski človek ničesar drugega storil v svojem življenji, kakor vzgojil otroka v božjem strahu, tedaj bi zadosti storil, mislim jaz. Kaj je večjega in lepšega na svetu, kakor pa biti dober vzgojitelj in učitelj. Kaj moraš zato storiti. Ti moraš mladini, ki je izročena tebi, zvesto poučiti, opominjati, kaznovati, v upanju, da se bodo nekateri dobro zadržali, drugi pa ne. Ako je med desetimi učenci eden, ki se dá peljati, voditi in pridno učiti, je to zadosti, ker dobro delo vendar ni šlo popolnoma v zgubo. Tako torej delaj v tvojem stanu in stori dobro, če tudi Bog ne dopusti vsega, kar ti hočeš ali misliš, vendar pa prepusti najvišjo gospostvo Bogu! Imaš li pobožnoga sina, reči: „*Zahvalim Bogu, ki mi ga je dal; ako pa tvoj sin postane malopridnež, reči: to ubogo, človeško življenje je tako: jaz sem delal, sem dobro vzgojeval in izrejal otroka, toda Bog in Gospod ni pripustil, da bi sin dobro vzrastel; ime božje bodi češčeno!*“

„Ako starši pri izreji ali vzgoji svojih otrok ravnajo proti božji zapovedi ter jih vzgojujejo posvetno, tedaj otroki naj ne ubogajo svojih staršev, ako jim ti kaj ukažejo; ker je Boga pač višje postaviti kakor starše. Pa ne misli, da staršev zato ne bi spoštovali, ampak on samo noče, da bi se otroki razvadili in božje besede zapostavljali. To zahteva spoštovanje, ki so ga otroki dolžni staršem, da, ako bi starši kaj proti volji otrok ukazali, da otroki ostanejo ubogljivi. *Otroki morajo vedeti, da so pobožnim staršem spoštovanje dolžni, da jih vprašajo za dober svet in voljo. Kaj more biti na svetu bolj pobožnega, kaj je večja pobožnost, kakor svoje starše spoštovati in jim hvaležnost izkazovati?*“

(Dale.)

Na szvéti te nájbogatejsi cslovek.

Sto je na szvéti te nájbogatejsi cslovek? Kelko vrédnoszti má? Kak szi je jo szpravo? Kak 'zivé? Na koj trosi péneze? To szo ona pitanya, na stera bi vszáki cslovek rad odgovor dóbo.

Kak sze vu vecsféle novinaj csté, vezdásnyega vréména te nájbogatejsi cslovek je Rockefeller János, Szeverne Amerike Zdrúženi dr'zél domovincsar, koga i za petroliumszkoga kralá imenújejo záto, ár szi je szvojo veliko vrédnoszt z-petroliuma trstvóm szpravo i déndenésnye nyegove velike vrédnoszti te nájbévksi tál v-petroliumi le'zi.

Rockefeller János sze je 1839-toga julija 8-ga v-Newyork dr'závi Tioga-Countrej zvánój vé-szi od szziromaski polodelszki (farmer) roditelov naródo. Rávno ovoga mészeca 8-ga je szvetio szvojega rodjénja 90-to létnico zadoszta pri dobrom zdrávji. Nyegóvi sztárisje, stere je Bóg z-obilnov decóv obdarúvao, szo bogme v-sziromastvi 'zíveli. Te máli Jancsek szi je 'ze vu 10 lét sztároszti szam mogao krúh szlú'ziti, k-ednomi bótosi szo ga dáli sztárisje za bé'zi eszi, bé'zi tá pojbara, steromi je escse mekla zapóvédała. Szledi, kak szi je z-nevolnoga szlú'zánika malo pénez prisparao i roditelje szo nyemi v-bógso sztávo prisli, je v-trstva sólo sztópo. Kak je tó dokoncso, je k-ednomi trsztcí prisao, gde sze nyemi je po tré lét szlú'zbi poszrecsilo 700 dollárov prisparati. Z-té 700 dollármí szi je szpravo Rockefeller na szvéti to nájbévksé bogásztvo.

V-tom hípi v-1855-tom leti szo sze name-rili, i naisli v-Pensilvániji v-vecs mésztaj petroleumszke vretine. Doszta lúdi v-tom trósti, ka sze obogatijo, szo zácsali vrtati, réditi petroleumszke sztúdenca. Teliko petroleuma szo produktérali, ka szo ga né mogli odati. Vnógi pénezi, stere szo sztúdenca kostali, szo zaman bíli v-nyé vlo'zeni, zgübleni szo. Vszáki je na tom bio, naj more odati szvoj sztúdenec. Zdá je szpokúpúvao vküper Rockefeller té na ponúdbó posztávléne petroleumszke vretine za fal péneze. Kak je vküp szpokúpo, sze je zevsze mócsi szkrbo, da nyih produktum túdi odá. Petroleum je dao csisztiti, nóve lampase je vözbrodo i dao réditi, naj sze nekadi. Potóm je na vsze kraje agente razposzlaó, kí szo ga vszepovszéd porá-

csali, szpoznávali, naj sze petroleuma poszvét po cêlom szvéti razszúri. Escse i v-Á'zio, v-Chino sze nyemi je poszrecsilo ga odati. Pa je tam tó zaprva jáko tesko slo, niscse ga je né steo kúpiti i v-nüc vzéti. Popevje szo szagali i odratúvali lúdi, predgajócsi nyim, ka sze bógéce razszrdijo (kitanci szo poganye) csi szi meszto indasnyi, sztári lampasov i poszvéta nóve szprávjio. (Té popevje, ka sze tak bojijo bógse szvetloszti! Red.) Gda je tó Rockefeller zvedo, je visesnye pope i csesztnike doli plácsao, tó je tó dobro nyim je plácsao, naj nezastávlajo, nego naj nyemi na pomócs bodejo petroleuma poszvét siriti. Tó je vaiálo? Dollárje szo z-protivnikov priátele narédili, bógeci szo vecs né bili csemerni. Zdá szo 'ze tak popevje kak csesztnici né szamo prepovedávali, nego trdno szo zapovedali petroleuma poszvét notri szpelati.

Tak je csinio indri túdi. Pri tom je pa petroleum vszigdár bole i bole dao finiti i prijénéséga vcsiniti. Benzin je dao túdi 'znyega zgotávlati, brez steroga bi pa vu nasem vréméni masini, letala, motorje nebi frneli. Tak sze je Rockefellera vrédnoszt od dnéva, do dnéva povéksávala. Gda je 80-to rodjénjá létnico szvetúo, je dvá milliárda 800 millio dollárov vrédnoszti meo; zdá pa pri 90 létnici nájménye 4 milliárdov dollárov, ali 240 milliárdov dinárov zneszé vó nyegova vrédnoszt.

Eden novin pizátel je pitao Rockefellera, kak je bio mogócsi tak veliko vrédnoszt szi szpraviti? Na stero je on etak odgóvoro; Bóg vszákomí csloveki dá nisterno szpodobnoszt, ali szi talentom. Nisterni cslovek dobro zná racsunati, te drúgi sze lehko navcsi vu vecs jezika gucsati, pá drúgi dobro zná vrácsiti, iszkreno gucsati, igrati, popévati, prorokúvati, pá drúgi vrédnoszt szprávlati i. t. v. Meni je Bóg vrédnoszti szprávlénja talentom i szrecso darúvao. Dobro znam, ka je Bóg té talentom drúgim túdi darúvao, szamo ka szo oni né najslí i meli *tákse prilike*, gde bi sze nyih szpodobnoszt nateliko vórazvila, né sze nyim je tak poszrecsilo kak meni. Meni je goszp. Bóg dao mogócsnoszt i túdi priliko, da szem szi tó vrédnoszt szpraviti szpodoben bio.

Kak 'zivé tak té nájbévksi bogátec? Vu cêlom szvojém 'zitki je jáko mertúcsljivo 'zivo i 'zivé dneszdén. Zdá vu 90 lét sztároszti vszáki dén vgojdnó ob 7-moj vóri gori sztáne. K-zá-

ütriki ne jê drúgo, kak mlêko, ali pa szédeno mlêko i edno jajce na méhki szkúhano. Predpoldné vrémen z-cstenyom trosi tá. Tróje knige má segô csteti. Niti nema vecs knig. szamo té tri. Edne szo Biblia, te drúge edne prêdg knige, stere je eden hiresen dühovnik pizsao, te trétje szo pa jákoszti i pobo'znoszti pészem, deklamátiov knige. Z-toga sze vidi, ka je Rockefeller pobo'zen, vréli evangelicsanszki cslovek, steroga dühovna hrána je Szvéto pizszo. Vu delaj sze tüdi kak vréli protestanszki cslovek dr'zi i znása vezdásnyega szvéta te nájvéksi bogátec. Nê dávno je dao 5 millio dollárov, naj v Newyorki edno tak veliko protestánsko cêrkev posztávijo gori, stera nájvéksa bode na cêlom szvéti. Isztina, ka medtém ze v-Chikagói escse vékso namenyávajo posztaviti. Od leta do leta doszta aldúje na solé, na spitále, na szírotinscsice. Vu szvojem 'zitki je ze vise eden milliárd dollárov aldúvao na dobrotivne násztave i cile. Nê szamo amerikancom darúje, nego vu cêloga szvéta vszákóm táli jesztejo tak zváne Rockefellerove násztave, gde nevarne betege, tuberkulozis, malárijó i. t. v. hitijo obládati, ali táksi betegöv bolecsino potihásavati. V-Jugosláviji tüdi jeszte Rockefellerov spitao, gde môdri professorje malárie beteg vrácsijo.

Veliko vrédnoszt szvojo té dobrótnik szvéta tak na obsinsztva dobro bodôcsnoszt nüca, na szébe zavüpane talentome na cslovecsánsztva obsinszko dobróto obrácsa i za tákso skér dr'zi, k-steroj ga je Bôg záto pripomogao, naj dobróto csini 'znyöv. Na szébe jáko [malo trosi. Nyega obed je vszigdár prôsztí: návadno szkúha i saláta. Popoldnévi sze {rédnó na autói vöpela imánya pregledávat. Na vécsar ga znanci i dobri priátelje segô májo goripoiszcati, z-sterimi szí segô má lübezniivo zgovárjati i pri etaksi prilikaj escse i zdâ vu 90 lét sztaroszti eden-eden 'zoltár má segô szpopévati. Vsze cêrkevne peszmi na pamet zná i kak szo za detinsztva pri szíromaskoj rodjenjá hi'zi segô meli, pred doli léganyem edno-edno cêrkevno peszem szpopévati, tak csini zdâ tüdi Rockefeller, kj je po vrémeni szvéta nájbogátési cslovek pösztao.

Tak 'zivé szvéta te nájbogátési cslovek! Dáj nyemi, Goszpodne, escse dugo pri môcsi i zdrávji 'zivetí i escse doszta dobróte csiniti Bôgi na diko, szebi na vekivecsno blá'zensztvo i na nase szvéte, protestánszke materé cêrkvi dobroga iména zvisavanye!

Ka gucsi brütiv?

"Ti dás lüdém vmérati i velís: prihájajte nazá, otroci cslovecsi! Ár je jezero lét pred ocsmí tvo-jimi, líki dên vcserányi, steri je míno, i líki sztrá-'za nôcsi." ('Zolt. 90, 3-4.)

Bár vu zemelszkom 'zitki nisterni lüdje za vise dr'zijo szebé od diúgi, ár szo znábídti bogátési, ali visisega rongá, ali prednyêsega zlé-'zenjá, brütiv od toga szvedocsi, ka szmo pred Bôgom i vu szmríi vszi glihni. Nági szmo prisli na ete szvét i nági odhájamo odetec.

Vu zemelszkom 'zitki je doszta protivnoszti, nezbiatnoszti. Kelikokrát sztoji zôcsi brát z-bratom, dête z rodítelom, priátel z-priátelom, eden národ z-drúgim národóm, edno verevadlúványe z-drúgim! Vu brütivi gorihénya vszo stükanye, tü tihota i mér prebiva i edenovoga szén vecs nedranfa protivnik i doberpriátel, tühénećino rod.

Vladársztvo ti mrtvi je pocsinka ország, nyega prebiválci szo na ete szvét gledôcs mrlí. Gorihénya nenavidnoszt, odürnoszt, csi taki jesztejo med grobami bole oküncsani i mrtvece nemôti vecs ni vála, niti pomensávanye szvéta.

Brütiv od vrémena bisztroga tekája i od nesztálnoszti 'zitka gucsi. Tak sze vidi, líki da bi szamo vcseraj bilô, ka szmo nasega lübezni-ka na nyegovo zádnyo pôt szpnevodili i napiszek kri'za tó ká'ze, ka je doszta lét pretéklo 'ze od placsa boleznoszti dnéva mao. Tá szladka mati vnogokrát nesztrpno csáka naj z cecát-jega deteta mladéneć bode i komaj sze navcsimó 'zitka, komaj doszégnećmo cil nasega bojüvanya, szunce sze nam 'zé dolinagible. Pôleg veliki grobov jesztejo máli grobi tüdi . . . Szta-rec more odhájati, ali mladénca 'zitek je tüdi vu rôki Goszpodnovoj. Bojdi krédi vszigdár, ár na tébe tüdi pride réd!

Kelko précinbe! Kelko oküncsanya! Drága skrinya, vno'zina véncov. Kelko zobsztonszi sztroskov! Kelko zobsztonszi áldovov! Olejsávajte bolezén ti 'zivôcsi! Zavidite zemelszko nevoló i trplénya!

Na brütivi gorihénya hrabuka zemelszkoga 'zitka, tü sze vtisa bolezén i dúsa csüti, ka jedino vu Bôgi jeszte 'zitek i blá'zensztvo. Vsze je preidôcse i márnó, zakój sze bojüjemo vu zemelszkom 'zitki; vsze sze vnicsi, ka je eti drágo i lübléno bilo pred nami. Eti csütimo, ka cil nasega zemelszkoga 'zitka nemore drúgo bídti,

kak szkrbnoszt za onim bla'zenim vekivecsnim
'zitkom.

Ár brütiv od toga tüdi gucsi, ka pride ed-
nök lèpa zorja gorisztanenyà." Kaksi szrmák i
neblá'zeni je on, ki szvojo vüpazen tüdi pokopa
vu grob! Jeli bi te vszamogöcsi B'g záto sztvö-
ro csloveka, naj szedemdeszt ali oszemdeszt
lèt med szkrbmii 'zmetnim bojüvanyem szpunyá-
va szvoj 'zitek záto, naj potom gorih'nya bivati?

Za nevervanoga csloveka bole sztraslivoga,
'zalosztñesega meszta sze nedá miszliti, liki je
brütiv. Kri'zi, kamni vszi, vszi liki da bi nyemi
tò pravli: „Csákamo te!“ „Dnesz escse lehko
spilas tvoje mále spile. Lehko sze radüjes 'zitki.
Po ütri esze prides i eti szprh'jo tvoje neblá-
'zene köszti.“

Na vervajöcsiga csloveke gled'cs je brü-
tiv edno drágo obecsanye, gorisztanenyà szvéto
obecsanye. Vu grobáj szamo práhi pocsivajo.
Zadeva, za stere volo nemremo idti k-nasemi
Goszpodni. Vszáki kri'z, vszáki kamen je opo-
minajöcse znaménye: Gori! Kumesz glédaj; tam
je tvoj isztinszki priátel. Csi sze tvoj zemelszki
sator taki razziple, tamgori lüsen dom, vecsna
domovina csáka. Neosztánes eti. Nè szí csrvov
porob. Krisztusov szí! (Fararca.)

Na vecsér vszêszvétcov.

Kápala je meglá szíva,
Glászila sze peszem míla,
Fárni brúnsceni zvonov.
Sztopajo na brütiv trúme,
Szrca nyih szo placsá púne.

Pihao je veter turoben,
Gibajöcsi szüho lisztje.
Z vno'zinov lüdi,
Je o'zivo brütiv tihi.

Grobi szo v szvekloscsi,
Z vno'zinov szvécs razzszvekljeni.
Veter vedno znöva je prinásao
Mrtvi dis jeszenszko'g cvéta.

Tam odzajaj v szlédnyem rédi,
Málivi sto' dvé gomili,
Nejma kri'za niti edna,
Tam trepsse li edina szvécsa.

Tü szo sztalé tri sziröte,
Dvé deklini, eden pojeb.

Szmrtneszmilena nyim je vzéla,
Dobrog' ocsó, drago mater.

Deca vszáko leto dvakra!
Prid'jo obiszkat teva groba.
Szkuzé tecséjo deci drovnoj,
Na gomile drági roditelov.

FLISZAR K.

Gályerobi.

(Otrokom).

Ednök je bilo, gda je bilo? . . .

Gusztí je z povisnyenov glavov sò domò z-
sòle. Nè je zarazmo popolnoma, ka szo gücsali
g. vucsitel. Pa szo nikaj prevecs lepoga i isz-
tinszkoga pripovedáváli. Escse szo sze szkuzili
tüdi. Deca szo tüdi vszi jökali. Tak bi rad znao
popolnoma. Ali szamo telko je zarazmo, ka ed-
nök dávno na gályerobsztvo szo gnali farare i
vucsitele . . . Ali zakaj? Ka za greha szo meli?
Ár robsztvo szamo za kastigo hodi . . . I ka
je to gálya? Komaj je csakao, naj nyegov
ájta domò pridejo. Pítáo de ji taki. Ali tak dugó
nepridejo dnesz domò. Ali lehko sze szamo nye-
mi vidi tak dugi cajt?

Ednök szo dönok domòprisli ájta. Gusztí
je b'zao naednök k-nyim.

— Ájta moj, ká je tò gálya?

— Gálya, moj szin, je hajov. Ali zdá je 'ze
nenücajo. Pred etim dávno, gda szo escse nè
bili szopötni hajovi, ár je cslovek nè znao gori-
ponücati möcs szopöta na gnánye hajovov pa
vlákov, z-brodárnícami (lopata) szo gnali ha-
jove. Brodáríti szo lüdjé mogli. Ete po lüdi
gnáne velike hajove szo zváli za gálye.

— Vè je pa tò prevecs 'zmetno delo mog-
lo bidti?

— Tak je moj szin, prevecs 'zmetno. Sza-
mo te prevecs gréhsne lüdi szo pokastigali z-
tém, ka szo gálye mogli goniti. Ár je tò rob-
sztvo bilo. Nájte'zkése robsztvo. I gályerobe
szo tüdi oznaménili. Na cselo, ali na plécsa szo
nyim vdarili hajova lasztnika imé, ka csi sze je
taki szpunila nyihova kastiga i vö szo sze osz-
lóbodili, vszáki je lehko zvedo od nyih, ka szo
hüdodelniki, ár szo oznamenieni bili.

— Ali, csi je tak velka kastiga bila tò,
zaká szo odegáli za gályerobe farare i vucsi-
tele? G. vucsitel szo nam dnesz pripovedáváli,
ka szo ednök dávno zgrabili doszta-doszta fa-

rarov, pa vucsitelov, potom szo je v-temnico záprli. Potom szo znyi doszta odegнали za gályerobe.

— 'Zmetno je eto tebi tak raztolmacsiti, moj szin, naj zarazmis. Tak je bilo tó, ka tiszti, steri szo v-rokaj meli oblászt, szo nê steli dopúsztití, ka bi tam drúgo vadlúványe túdi bilo, zvön nyihovoga. Tó szo scseli, naj vszáki vu nyihovo cérkev hodi Bogámolit, naj niscse necsté Biblije. I gda szo vidili, ka je prevecs doszta taksi, steri szo nê podlo'zni nyihovoj vóli, nego szi nôve církví zidajo, vu steri nega ni szvétí kêpov, niti sztebrov i tam vu vu tej církvaj pôleg szvojega vadlúványa molijo Bogá, cstéjo Biblijo i z-ete sze vcsijo, kak trbê moliti, ka trbê csiniti: té szo bantúvali, preganyali, zgrabili, v-temlice záprli naszlednike toga nôvoga vadlúványa. Ár szo pa niti z-etim nê mogli doszégnoti, ka bi nyihovo vadlúványe bilo jedino vadlúványe, ár szo oni lüdjé ráj mrli, ali szvojega vadlúványa szo nê zatájili, té szo zgrabili nyihove dúhovnike, pa vucsitele. Ete szo záprli vu temlico. I mantrali szo je, naj zatajijo szvoje vadlúványe, naj nevcsijo Biblije. Ali té szo nevkleknyeni osztanoli kre szvoje vere. Té szo je odegнали za gályerobe. I znásali, trpeli szo robsztvo, csinili szo 'zmetno delo. Ali ni proténye oblászti, niti trplénya szo je nê mogla na to prítisznoti, ka bi odsztópili od toga, ka szo za dobro, isztin- szko szpoznali.

— Ali tak, ájta moj — odgovoro je zdá Guszti — za eto szo vrédni bili nájema, nê pa kastige. Vém sze tó vcsimo, ka sto isztino, szvojo vero nezataji, nego jo lübi, on nájem zadobi.

— Tak je, szinek moj, darúvanye dobi od Bogá. Ali lüdjé szi dosztrakrát nacsí premislávelejo. Kastigajo tiszto, ka za jákoszt vcsijo. Gályerobi szo túdi zadóbili szvoj nájem od Bogá. Tiszto vadlúványe, za steroga pravice szo oni trpeli, je nê mogla fundati niksa cslovecsa zmóznoszt. 'Zivé i cveté dneszdén túdi. Tó je nase vadlúványe. Gályerob dúhovnikov, pa vucsitelov trplénye je nê bilo zaman. Nyim mámo zahválití, ka szmo dnesz lehko evangelicsáni. Bóg nyim je dao môcs na znásanye vszega trplénya i oblónao je je z-tém, ka zakój szo oni trpeli, tiszto je vesznoti nê dopúszto . . .

Guszti szi je premislávo dugo nad temi, stera szo nyegov ájta pravli. Na dúgo je odgovoro szamo:

— Jelibár, ájta moj, etaksa sze poetomto-

ga 'ze nemorejo zgoditi, ka bi koga záto bantúvali, ár lübi szvoje vadlúványe?

Nyegov ájta szo szamo na dúgo odgovorili na pitanye szvojega máloga szineka:

— Ka ka bode poetomtoga, to mi lüdjé nemoremo znati. Tó szamo Bóg zná. Ali kajkoli bode, vadlúványe tvoje lübi! Nezatáji je! Znásaj za nyé vsze trplénye, kak ti gályerobi!

Kazács

k dnévnomi cstényé Biblije.

Okt. **Tüvárisice Iszkanye.**

21. P. Ábrahámovo 'zelénye. I. Moz. 24, 1—10.
22. T. Eliezer sze naméri na Rebeko. I. Moz. 24, 11—28.
23. Szr. Pri Lábánovi. I. Moz. 24, 29—41.
24. Cs. Dugoványe eto je od Bogá. I. Moz. 24, 42—51.
25. P. Isák szi za 'zeno vzeme Rebeko. I. Moz. 24, 52—67.
26. Sz. Blázena familija. 'Zolt. 127.
27. N. Blázen mô'z. 'Zolt. 128.

Szvéta zemla.

28. P. Jákob i Ráchel. I. Moz. 29, 1—13.
29. T. Hi'ztvo je szvéto. Mataj 5, 31—32.
30. Szr. Hi'ztvo i lübézen. Efez. 5, 25—28.
31. Cs. Isztinszka lübézen presztoji probo. I. Moz. 29, 14—22.

Nov.

1. P. Dvornoszt próti 'zenszka je dú'znoszt. II. Moz. 2, 16—21.
2. Sz Zmésno histvo je velka podgovornoszt. I. Kor. 7, 12—17.
3. N. Nê lepota, nego jákoszt je sznága 'zené. Pril. 31, 10—31.

Ednoga szkitara 'zitek.

4. P. Jákob sze scsé z-szvojimi szkitati. I. Moz. 31, 1—10.
5. T. Bogá zapovid, Jákoba gotovnoszt. I. Moz. 31, 11—21.
6. Szr. Bóg glija pôt. I. Moz. 31, 22—29.
7. Cs. Szkitar sze bráni. I. Moz. 31, 36—42.
8. P. Razlócsenye vu méri. I. Moz. 31, 43—54.
9. Sz. Rési mel 'Zolt. 144, 9—15.
10. N. Jasz szem tvoj oszloboditel. 'Zolt. 35, 1—9.

Du'znosztí szpunyávanye med zmécsavami.

11. P. Trplivoszt vu kmicsni dnévaj. II. Moz. 5, 19—6, 1.

12. T. Oblónanye vernoszti Josue. 14, 6—15.
 13. Szr. Te'zka sztáva. Ap. Dj. 26, 19—29.
 14. Cs. Vödrzánye. II. Kor. 11, 23—33.
 15. P. Szrdcsno szvedocsüvanye. Ap. Dj. 4, 13—33.
 16. Sz. Miloscsa! Riml. 5, 1—5.
 17. N. Dü'znoszti szpunyávanye med zmécsa-
 vami. II. Tim. 2, 1—13.

Od trplénya.

18. P. Jezus vu Getsemániji. Lk. 22, 38—44.
 19. T. Jezus na krízi. Mark 15, 25—38.
 20. Szr. Stevana trplénye. Ap. Dj. 7, 54—60.
 21. Cs. Pavla trplénye. Ap. Dj. 14, 19—22.
 22. P. „Na tò szmo posztávleni.“ I. Thes. 3, 3.
 23. Sz. „Csi sze pszüjete za Krisztusovoga imé-
 na volo, blá'zeni szte.“ I. Pet. 4, 12—16.
 24. N. „Trpi sto med vami? Naj moli.“ Jak. 5, 13.

* * *

- Csi szem trüden, Biblija mi je blazina.
- Csi vu kmici hodim, Biblija mi je szvek-
- Csi szem lacsen, moj krüh' [loszt.
- Csi sze bojim, moja zászloba.
- Csi szem bete'zen, moje vrásztvo.
- Csi szem osztávleni, vu nyej nájdem
 szí priátele.
- Csi delam, Biblija mi je skér.
- Csi sze za nezevcšenoga csütim, moja sóla.
- Csi sze pográdzam, na trdi grünt nájdem
 vu nyej.
- Csi me zebé, szegreva me.
- Csi leteti scsém, peroti mi dá.
- Csi szem zablódo, moj pótikazács je.
- Csi szem cotavi, na obleko poglavnika
 nájdem vu nyej.
- Csi szem zgrábleni, mojo düso na szlo-
 bodna póla neszé.
- Csi me vihér mecse i trápi, Biblija mi
 je závitje.

Rázloczni máli glászi.

Radoszti glász. „Ár szte z miloscsse zve-
 licsani po veri; i tò je nej zvász. Bo'zi dár je.
 Nej zdél, naj sze sto nehváli.“ (Efez. 2, 8—9.)

Nase sinyorije dühovnicke, inspektorje i
 drügi csesztnicke szo szept. 11-ga v M. Szoboti
 meli szvojo jezénszko szpöved, po sterój szo
 nyim Goszpodnovo szv. vecsérjo. Kováts Stevan
 sinyor-dühovnik obszlü'závali vö. Potom je vu
 sóli konferenca dr'zána bila, na sterój szo si-
 nyor i Diacszkoga Dóma szkrbnik naprédáli ráz-
 locsna naznanénya. Ogvüsana je mészecsna pod-
 pora 100 200 Din-ov stiram nasim dijákom,
 steri sze v Maribori na vucsitelicsi pripravljajo
 za skolnike. Ze zdá eti opomenémo, ka je tè
 nasi nisterni szinov materiálna sztáva prevecs
 te'zka. Dobro i potrebno bi bilo, csi bi nasi

prémocsnési verniki ká aldüvali nyim na podpé-
 ranye. Na tò pitanye sze drügöcs escse nazáj-
 vrnémo.

Reformácije szvétek, okt. 31-ti dén je od
 najvisise dr'závne oblászti v zákoni potrdjeni.
 Nase církevne krajine szpráviscse je záto zren-
 delüvalo, naj sze tè szvétek tüdi tè dén szveti
 vu vszákoj gmáni i nè nájbli'zányi nedelni dén.
 Veszelimo sze tomi szkocnsanyi ino sze vüpa-
 mo, ka nase evang. lüdsztvo mocsen tál vzeme
 vu szvetényl na tom rojsztva dnévi nase dráge
 církvi i tak ocsiveszno poszvedocsi, ka ga za
 vizsiko prestima. Razmiti sze dá, ka tè dén na-
 sa solszka deca tüdi more goripridti vu církev.

Gusztáv Adolfa Drüstvo je szvoj 74.
 glávni gyülés szept. 15.—19. melo v Breslauji
 med nezgovorno velikim tájlemányem. Oumurno
 i navdüseno je zunila na vizsino z-doszta jezér
 evangelicsanszki düs peszem: „Trdi grád je
 nas Bög zmo'zni.“ — Prisesztnoga leta glávno
 szpráviscse v Stuttgarti bode.

V-Nemcsiji 4000 evangelicsanszki csaszo-
 piszov zhája v-15,609.796 exempláraj.

Odlíkoványe. Ob prilíki 400-létnoga ju-
 bileuma Speyerszke protestácije je vecs nasi
 vrédni církevni delavcov najvisise odlíkoványe
 dóbilo. Dr. Popp Filip püspek-administrátor szo
 dóbili Sv. Sava-Réd II. zlöcs, Baron János ma-
 riborszki sinyör i Tarcaj Andor sinyor, nasega
 listza delaven priátel pa Sv. Sava-Réda IV. zlöcs.
 Tim odlíkovánim z-szrdcá gratulálivamo.

Instalacija szlováskoga evang. püšpeka.
 Szept. 18-ga szo ószvetno notriszpelani vu szvo-
 jo csészt po Fajnor Dusan püspeki szlováske
 evang. církevne krajine prvi püspek Veres Adam.
 Pri ószvetnoszti szo sze Ny. Velicsanszto král
 tüdi dáli zasztöpati, rávnotak minisztrszto prav-
 de. Z-nase krajine sztráni szo Dr. Popp püspek
 administrator pozdrávlali növoga püspeka. Z-
 ednim szo tüdi növi glávni inspektor Dr. Abaffy
 Cyrill ószvetno notriszpelani vu szvojo csészt.
 Bög dáj möcs i pomöcs oböma növima vodi-
 teloma szlováske evang. církvi!

Szamovolni dári na gorid'zánye Düsev-
 noga Listza: Andréc Ivan Pecsarovci 5 D., Sos-
 tarec Ferenc dühovnik Legrad 100 D., Marits
 Stevan Puconci 5 D., Benko Ferenc Polana 10
 D., Szever Ferenc Puconci 10 D., Vratarics Mik-
 lós Predanovci 10 D., Mikola Sándor Salamenci
 10 D., Savel Viktor Csakovec 10 Din. — Radi
 bi nadaljávali! Szrdcsna hvála!

Poszvetnsenyegmánszke hrambe v Ptujji.
 Dávno zelénye sze je szpunilo Ptujszke mále
 evangelicsanszke csrède: májo szvoj lasztiven
 dom z-molitvárnícov navküp. Pred ednim letom
 szo szí mogöcsi bili z velkimi áldovmi edne
 presztrane hrame küpiti póleg gimnázije. Vu
 teköcsem leti szo je z-né málimi sztroski pri-
 právno predelati dáli. Szept. 22-ga je ószvetno
 poszvetnsena molitvárnica i hramba. Poszvetse-
 nyá govor szo meli Dr. Popp püspek-adminis-

trator na podlági 84. Zoltára. Szvétesnyo predgo szo dr'zali fární dühovnik Baron János sinyor. Zaprtno molitev szo pravli Becker ljubljanski dühovnik. „Ptujski moski szpèvní khorus“ i dupliski quartett z Maribora szo oblepsali ószvetek z milim szpèvanyem.

Dári k-neszprhlivomi venci v-szpomin na Luthárovo Fliszár Sarolto za Diacsokoga Dóma stipendij: Fliszár József szabó Murska-Sota 100 din., Sostarec Stefan Gorica 10 din., Sifár Ilonka Kupsinci 10 din., Barbarits Etelka Szebeborci 30 din., Merica Lajos Predanovci 20 din., Grábar Stefan Polana 20 din. — Náj-szresnésa hvála za té korine postüvanya!

Turobni glászi. Aug. 21-ga je vtrgnyen cvèt po dügom véhnenyi Novák Jánosa v Szebeborcih, sztarosztí nyegove 34. leti. Szrmaski ali vszígdar veszéli mladénc, szebeborci szlavicek je bio. Domó szo odíslí vu právo domovino obrüjéni vandrarje: szept. 13-ga Dervarics Mátyás z Salamenec sztarosztí szvoje 76 leti; iszti dén tüdi Podlészek 'Zuza z-Predanovec sztarosztí szvoje 90. leti; októbra 16-ga pa Kolosa Miklós z-Puconec sztarosztí szvoje 81. leti. — Puconszka fara je ednoga szvojega náj-vernésega priátela zgübila szept. 27-ga na Vanecsi, steri dén sze je Vreicsics Iván szvojega delavnoga 'zitka 83. leti k-szvojjim ocsákom povrno. Od 1896. leta do 1920. leta, tak frtao sztotine je bio puconszke fare veren obszinski kurátor, vu sterom je zdí nyegov szin Viktor nyegov vréden naszlednik. Blagoszlov na nyegov szpomenek! — Eden lépi grózlek je vküpzdrápala hüdobnyáka rka okt. 3-ga v Puconci. Eden odlicsen, obsno lübleni mladénc, Szever Jenő je za pohistvo i za postenyé vszó goraldüvao szvoj tróstupun mládi 'zitek. Veren je bio notri do szmrí! Vu 20. leti szvojega 'zitka odszeljenoga pobožnoga 'zivilénya mladéncszo okt. 4-ga pohránili tá med velkim tájlemányem. Te vszagogocsi naj podeli tróst tim na veliko 'zaloszt pozvánim rodítelom i vszój rodbini! — Vszí eti odszeljeni szo nasega Liszta vréli cstítelje bili.

Veszéli glász od nasi sezonszki delavcov. Nasega liszta glávni reditel szo né dávno píszmo dobili z Elzásza (Francuzko) od ednoga dobroga farara. Té farar szo v szpoznanye píslí z nísternimi nasimi sezonszkimi delavcami. Naprèprineszéjo Vljaj Alajosa i zeno, Pozvék Kalmana, Podlészka, Szlavica. Té nasi domacsini pri ciglénicaj delajo. Vu tom kraji dühovnik szaki 14-ti dén Božo szlúzbo dr'zijo, k-steroj prihájajo nasi delavci tüdi. Jáko szo sze povídli z-szvojjim postenim oponásanyem tomí dühovnikí i szí obsno postenyé szpravili z-szvojjim 'zivilényom. Pascsíivo hodíjo k-Božoj szlúzbi, z-Goszpodnovov szvéto vécserjov szo

'ze tüdi 'zíveli tam. Delo szamo do 15. nov. májo na tom meszti. — Ali ov dühovnik szo je ogvüsali, ka nyim na pomócs bodejo, naj páli vküper dobíjo delo indri, gde do tüdi blüzi k-evangelicsanszkoj cèrkvi, gde szí lehko zadovolíjo düsevno szvojo potrebcino i gde nyim cèrkvi voditelsztvo na pomócs tüdi má bidti z tanácsom, steroga je cslovek vu tihinszkom jáko prevec potreben. — Od kelko dobre volé i gotove pomócsi nasz ogvüsa tö porocsilo! Z-nase sztráni záto kak nájbole porácsamo nasim sezonszkim delavcom, naj povszédik sze pascsíjo v dotikanye príditi z-nasimi dühovnikmi. Steri v Nemcsíji delajo, tiszti gotovo povszud blüzi nájdejo evang. cèrkev i dühovniká. Tüdi vu Francíji je dneszdén 'ze lepí razvita nasa cèrkev. Dolí v Bácski v-Novom Vrbászi, v Szobotici, v Velkom Becskereki nalehci pridejo nasi delavci do szvojega dühovniká. Na Beljí delajúcsi v Oszíjeki, pa v Jagodnyáki, gde szo nas domacsin Cipott Aron dühovni pasztér, lehko szpunývajo szvoje dühovne dúznosztí. Drági nasi! li 'zívte z-hránov dühovnov i zovte szí na pomócs vu vasi rázlocsni potrebcinaj nase dobre dühovne pasztére. Csi te tak csiníli, nigdár toga nete 'zalüvali. Dvoji: düseven i teloven haszek bodte meli z-toga.

Dári na Diacski Dom v-püconszkoj fari po zlátoj knigi: Küplen Ana Proszécskavész 10 D., Szapács Mátyás Beznovci 10 D., Rituper Imre Dankovci 15 D., Szever Ferenc Puconci 10 D., Vratarics Lajos Puconci 20 D., Grábar Stefan Polana 10 Din. Topla hvála!

Szamovolni dári na dijacski dom: z-Bácske reformátuski seniorát 250, z-Szobote Fliszár József szabó 100, z-Salamenec Temlin Ferdinándova 5, z-Csernelavec Marosa Lajos 20, z-Bogojine Sável József i Gizella 20, z-Sweitzá Fliszár Vince 160, z-Sálovec Berke Lajos 80, pri Péntek Mihályi i Horvath Ilonke zdávanyi: z-Csernelavec Titán Tibor z-szfálbicov 15, z-Polane Cipóth Ferenc z-szfálbicov 10, Szever Ivanova 10, Cipóth Mária 10, z-Nemcsavec Leposa Mária 10, z-Szebeborci Barbarics Gizela 10; z-Stuttgarta Gusztáv Adolfa drüstvo 1350, z-Amerike Györkös Béla 40, z-Pertocsa Obál Jenő 80 Din; z-Gradisca: Rehn János 20, Cipót Ludvig 10. Novák Stevan 10 din pénez; Vucskics Franc 25, Fliszár Ivan 25, Podlészek József 27, Fliszár Stefan mlájsi 22, Andréc János 21, Csernjavics János 13, Obál Stevan 12, Fliszár Stevan 12, Fujsz Ferenc 13, Sbül János 8 Prkics József sztarósi 19, Fájsz Stevan 18, Fliszár Mihály mlájsi 17, Andréc Kolman 15, Skrílec Stefan 16 kg. krumpisov. Vrélím darítelom szrdcsna hvála!